

**Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi rikoslain 1 luvun 3 §:n
ja 21 luvun 5 §:n muuttamisesta**

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Yhdistyneiden Kansakuntien yleiskokous hyväksyi 10 päivänä joulukuuta 1984 kidutuksen ja muun julman, epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen vastaisen yleissopimuksen, jonka Suomi on allekirjoittanut 4 päivänä helmikuuta 1985. Yleissopimukseen liittyneet valtiot sitoutuvat säätämään kidutuksen ja sen yrityksen rangaistavaksi sekä joko luovuttamaan tästä rikoksesta epäillyn siihen vieraaseen valtioon, jossa hän on kidutuksesta epäiltynä, tai vaihtoehtoisesti antamaan asian omille toimivaltaisille viranomaisilleen syyteky-symyksen ratkaisemista varten.

Esityksessä ehdotetaan rikoslakia täydennettäväksi yleissopimuksen eräiden määräysten

edellyttämällä tavalla. Tässä tarkoituksessa säädettäisiin pahoinpitelyn yritys rangaistavaksi. Lisäksi yleissopimuksen mukaan kidutuksena rangaistavat teot tulisivat Suomen lain mukaan rangaistaviksi tekopaikan laista riippumatta silloinkin, kun niihin on syyllistynyt ulkomaalainen muualla kuin Suomessa.

Eduskunnalle on erikseen annettu hallituksen esitys kidutuksen ja muun julman, epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen vastaisen yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja muutoksen tarve

1.1. Esityksen kansainvälinen tausta

Kidutuksen vastustaminen on keskeinen osa kansainvälisiä ponnisteluja ihmisoikeuksien turvaamiseksi. Kidutuskielto sisältyy jo Yhdistyneiden Kansakuntien yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen vuodelta 1948. Yhdistyneiden Kansakuntien yleiskokouksen 16 päivänä joulukuuta 1966 hyväksymän kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen (SopS 8/76) 7 artiklan mukaan ketään ei saa kiduttaa eikä kohdella tai rangaista julmalla, epäinhimillisellä tai halventavalla tavalla.

Kidutusta ei ole kuitenkaan kyetty poistamaan, vaan sitä tiedetään esiintyvän edelleen monissa maissa. Usein kidutukseen ovat syyllistyneet viranomaiset tai kidutus on tapahtunut viranomaisten suostumuksin. Sen vuoksi Yhdistyneissä Kansakunnissa on pidetty tarpeellisenä tehostaa kidutuksen vastaista toimintaa.

Yhdistyneiden Kansakuntien yleiskokous hyväksyi 9 päivänä joulukuuta 1975 kidutuksen vastaisen julistuksen. Tämän julistuksen pohjalta valmisteltiin kidutuksen ja muun julman, epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen vastainen yleissopimus, jonka Yhdistyneiden Kansakuntien yleiskokous hyväksyi 10 päivänä joulukuuta 1984. Suomi allekirjoitti yleissopimuksen 4 päivänä helmikuuta 1985. Yleissopimus on tullut kansainvä-

lisesti voimaan 26 päivänä heinäkuuta 1987. Sen ensisijaisena tarkoituksena on määritellä kidutus niin sanotuksi kansainväliseksi rikokseksi sekä perustaa sopimuksen noudattamista valvova kidutuksen vastainen kansainvälinen komitea.

Vertailtaessa yleissopimuksen määräyksiä Suomen voimassa olevaan lainsäädäntöön voidaan havaita, ettei rikoslakimme kaikilta yksityiskohdiltaan vastaa yleissopimuksen asettamia vaatimuksia. Rikoslakia on muutettava, jotta lainsäädäntömme vastaisi yleissopimuksen sisältöä ja Suomi voisi ratifioida yleissopimuksen ilman varauksia.

Suomessa ei tiedetä esiintyvän yleissopimuksessa tarkoitettua kidutusta. Kidutus on kuitenkin vakava kansainvälinen ongelma. Siksi on syytä varmistautua siitä, ettei Suomesta missään olosuhteissa voi tulla myöskään ulkomailla kidutusrikokseen syyllistyneiden henkilöiden turvapaikkaa.

1.2. Rikoslaki

Yleissopimuksen 1 artiklan mukaan kidutuksella tarkoitetaan tekoa, jolla tahallisesti aiheutetaan jollekulle kovaa kipua taikka kovaa ruumiillista tai henkistä kärsimystä. Yleissopimuksessa tarkoitettuun kidutukseen voi syyllistyä vain virkamies tai muu virallisessa asemassa toimiva henkilö tai sitten teon pitää olla tehty tällaisen henkilön yllytyksestä, suostumuksella tai hiljaisin hyväksymisin.

Teolta vaaditaan erityistä tarkoitusta. Kysymyksessä voi ensinnäkin olla tiedon tai tunnustuksen saaminen kidutettavalta tai joltakulta muulta. Tarkoituksena voi olla myös kidutettavan rankaiseminen (*punishing*) teosta, jonka hän tai joku kolmas henkilö on tehnyt tai epäillään tehneen. Kidutus voi edelleen tähdätä kidutettavan tai jonkun muun pelotteluun (*intimidating*) tai pakottamiseen (*coercing*). Kidutus voi myös eri tavoin liittyä syrjintään (*discrimination*).

Kidutuksella ei kuitenkaan yleissopimuksen mukaan tarkoiteta sellaista kipua tai kärsimystä, joka aiheutuu pelkästään laillisista seuraamuksista, joko niihin kuuluvana tai niihin liittyvänä.

Yleissopimuksen 2 artiklan mukaan sopimusvaltion on ryhdyttävä tehokkaisiin lainsäädäntötoimiin estääkseen kidutuksen alueellaan. Virkamiehiin ja muihin virallisessa asemassa

toimiviin henkilöihin liittyviä yksityiskohtaisempia määräyksiä kidutuksen ja muun julman, epäinhimillisen tai halventavan kohtelun ehkäisemiseksi on yleissopimuksen 10—13 artiklassa ja 16 artiklan 1 kappaleessa. Valtion virkamieslain (755/86) 20 §:n 3 momentissa on säädetty, että virkamiehen on käyttäydyttävä virkamiesasemansa edellyttämällä tavalla. Esi-tutkintalain (449/87) 24 §:ssä on kielletty sopimattomien kuulustelukeinojen käyttäminen. Säännöksen mukaan kuulusteltavaa on kohdeltava rauhallisesti ja asiallisesti. Tunnustuksen tai määrättyyn suuntaan käyvän lausunnon saamiseksi kuulusteltavalta ei saa käyttää tietoisesti vääriä ilmoituksia, lupauksia tai uskoteluja erityisistä eduista, uuvuttamista, uhkausta, pakkoa taikka muita kuulusteltavan ratkaisuvapauteen, tahdonvoimaan, muistiin tai arvostelukykyyn vaikuttavia sopimattomia keinoja tai menettelytapoja. Kuulustelua ei saa ilman erityistä syytä pitää kello 21:n ja 6:n välisenä aikana. Kuulusteltavalle on annettava tilaisuus säännölliseen ateriointiin ja riittävään lepoon.

Virkamiehiin kohdistuva laillisuusvalvonta sekä hallintokantelujärjestelmä pyrkivät osaltaan turvaamaan, että virkamiehet noudattavat lakia eivätkä ylitä toimivaltansa rajoja. Voimassa oleva lainsäädäntö täyttää tältä osin yleissopimuksen 2 ja 10—13 artiklan sekä 16 artiklan 1 kappaleen vaatimukset.

Yleissopimuksen mukaan jokaisen sopimusvaltion on huolehdittava siitä, että sopimuksessa määritelty kidutus on sen rikoslainsäädännön nojalla rangaistava teko (4 artikla). Suomen voimassa olevassa rikoslaissa ei ole rangaistussäännöstä, joka sellaisenaan vastaisi yleissopimuksen 1 artiklan mukaista kidutusmääritelmää. Rikoslain 25 luvun 11 §:n säännös koskee vain kiduttamista ”tunnustukseen jossakin asiassa”. Yleissopimuksen mukainen kidutus on useimmiten katsottavissa rikoslain 21 luvun 5 §:ssä tarkoitetuksi pahoinpitelyksi tai 6 §:ssä kuvatuksi törkeäksi pahoinpitelyksi. Kidutus voi ilmetä myös muuna henkeen tai terveyteen kohdistuvana rikoksena (21 luku) taikka siveellisyysrikoksena (20 luku). Tämän lisäksi kidutus voi olla rangaistavaa muidenkin rikoslain säännösten nojalla. Olosuhteista riippuen se voisi tulla esimerkiksi eräiden 25 luvussa olevien vapautta suojaavien säännösten mukaan rangaistavaksi. Rikoslain 2 luvun 12 §:ssä tarkoitettun suomalaisen virkamiehen tekemänä

kidutus luonnollisesti tulisi virkarikoksena rangaistavaksi.

Pahoinpitelyä koskevassa perussäännöksessä (rikoslain 21 luvun 5 §:n 1 momentti) rikoksen täyttymisen edellytykseksi on asetettu, että teolla on aiheutettu toiselle ruumiinvamma tai sairaus. Kidutuksella sellaisena, kuin se yleissopimuksen 1 artiklassa määritellään, ei välttämättä aiheuteta ruumiinvammaa tai sairautta, vaan tarkoituksena saattaa olla pelkkä kivun tuottaminen. Kivun aiheuttaminen on nykyään pääsääntöisesti rangaistava lievänä pahoinpitelynä rikoslain 21 luvun 7 §:n mukaan, jolloin enimmäisrangaistuksena on sakko.

Pääsäännöstä poiketen pelkkä kivun aiheuttaminen voi kuitenkin 21 luvun 5 §:n 2 momentin mukaan tulla pahoinpitelyn perustunnusmerkistön mukaan arvioitavaksi. Lainkohta tulee sovellettavaksi silloin, kun ikänsä, vammautuneisuutensa tai muun siihen verrattavan syyn vuoksi taikka muuten olosuhteisiin nähden turvaton henkilöä pahoinpidellään siten, että tällä on perusteltu syy pelätä henkensä tai terveytensä olevan vakavasti vaarassa. Vaikka mainittua 2 momenttia 5 §:ään otettaessa vuonna 1975 silmällä ei pidettykään vuonna 1984 hyväksytyssä yleissopimuksessa tarkoitettuja kidutustilanteita, säännöksen sanamuoto kattaa hyvin nämäkin teot. Viranomaisten kiduttama tai näiden suostumuksella kidutettava henkilö on selvästi lainkohdan tarkoittamalla tavalla turvaton. Hänellä on näissä oloissa yleensä myös perusteltu syy pelätä henkensä tai terveytensä puolesta. Säännös kattaa täten merkittävän osan yleissopimuksen 1 artiklassa tarkoitetuista kidutusteoista.

Yleissopimuksen 4 artiklan mukaan kidutuksen yrittäminen ja siihen myötävaikuttaminen sekä osallistuminen on säädettävä rangaistavaksi. Suomen rikoslain mukaan sekä yllytys että avunanto rikokseen ovat pääsääntöisesti aina rangaistavia, kun taas rikoksen yritys on rangaistava vain silloin, kun niin on erikseen säädetty. Törkeän pahoinpitelyn yritys on kriminalisoitu, mutta esimerkiksi pahoinpitely, tunnustukseen kiduttaminen, laitton vangitseminen, pakottaminen ja laitton uhkaus ovat rangaistavia vain täytettyinä tekoina. Sen vuoksi kidutuksen yritys jäisi voimassa olevan rikoslain mukaan eräissä tapauksissa rankaisematta. Rikoslaki ei siis tältä osin täytä yleissopimuksen asettamia vaatimuksia.

Yleissopimuksen 4 artiklan lainsäädännölle asettamat vaatimukset riittäisi täyttämään pa-

hoinpitelyn yrityksen säätäminen rangaistavaksi. Rikoslakia 1800-luvun lopulla säädettäessä tällainen yritys jätettiin rankaisemattomaksi. Pahoinpitelysäännöksen uudistaminen vuonna 1969 ei tuonut tähän asiaan muutosta. Lain ennalleen jättämistä ei tällöin hallituksen esityksessä (hall.es. 68/1966 vp.) erityisesti perusteltu. Törkeän pahoinpitelyn yritys sen sijaan on vanhastaan ollut rangaistava.

Perussyynä ehdotukselle säätää tässä vaiheessa pahoinpitelyn yritys rangaistavaksi on, että yleissopimus voitaisiin ratifioida ilman varauksia. Ratkaisu on kuitenkin muutenkin perusteltu. Sitä puoltavat johdonmukaisuussyyt, sillä eri rikosten vastaavien perustunnusmerkistöjen — esimerkiksi varkauden ja petoksen — yritys on yleensä rangaistava. Sellaisia pahoinpitelyn yrityksiä, joista rankaiseminen on perusteltua, esiintyy myös käytännössä. Tosin muutos ei merkitsisi kovin laajaa rangaistavuuden alan laajentamista, koska nykyisinkin pahoinpitelyn yritykset tulevat usein lievänä pahoinpitelyinä rangaistaviksi. Myös rikoslain kokonaisuudistusta valmisteleva rikoslakiprojekti ehdottaa pahoinpitelyn yrityksen kriminalisoinnista. Sen sijaan lievän pahoinpitelyn yrityksen on edelleenkin syytä olla rankaisematon, koska tekoina tällaiset yritykset ovat usein lähellä tönimistä, tarttumista ja muuta rankaisematonta häiritsemistä.

Rikoksen valmistelutoimet sekä salahankkeet rikoksen tekemiseksi eivät ole Suomessa eräitä poikkeuksia lukuun ottamatta rangaistavia. Ei ole tarpeellista laajentaa kidutuksen rangaistavuutta siten, että jo valmisteluvaihe kriminalisoitaisiin. Myöskään ei ole katsottu olevan välttämätöntä rinnastaa kidutuksena rangaistavia rikoksia rikoslain 16 luvun 19 §:n 1 momentissa mainittuihin rikoksiin, joita koskevan yleisen ilmiantovelvollisuuden laiminlyönti on säädetty rangaistavaksi.

Yleissopimuksen 5 artiklaan on sijoitettu määräykset siitä, miten laajalle sopimusvaltioiden on ulotettava lainkäyttövaltansa kidutuksena pidettävien tekojen rankaisemisessa. Jotta kidutukseen syyllistyneiden tuomitsemiseen tähtäävä järjestelmä olisi aukoton 5 artiklassa tarkoitettulla tavalla, sopimusvaltion on voitava tuomita kidutukseen syyllistynyt rikoksentekijä rangaistukseen aina silloin, kun rikoksentekijä on tämän sopimusvaltion alueella.

Suomessa tehtyihin rikoksiin Suomen laki soveltuu aina. Suomen kansalainen ja Suomessa pysyvästi asuva ulkomaalainen voidaan ri-

koslain 1 luvun 2 §:n mukaan aina tuomita myös Suomen ulkopuolella tehdystä rikoksesta. Muuta ulkomaalaista ei sen sijaan voida, eräitä saman luvun 3 §:n 1 momentissa tarkoitettuja tapauksia lukuun ottamatta, tuomita Suomen ulkopuolella tehdystä rikoksesta, ellei teko ole myös tekopaikan lain mukaan rangaistava. Tämä rajoitus ei koske kuitenkaan rikoslain 1 luvun 3 §:n 2 momentissa tarkoitettuja rikoksia, joiden rangaistavuus perustuu kansainvälisiin sopimuksiin. Tällä hetkellä kidutusteot eivät kuulu näihin rikoksiin. Vaikka yleissopimuksessa tarkoitettu kidutus siis useimmiten olisikin rangaistavissa Suomen rikoslain nojalla, rikoslakimme soveltamisalassäänökset eivät nykyisellään kaikilta osin täytä yleissopimuksen asettamia vaatimuksia.

Rikoksenteijäin luovuttamista koskevat yleissopimuksen 8 artiklan määräykset eivät edellytä muutoksia rikoksenteijäin luovuttamista koskevaan lainsäädäntöömme.

1.3. Todisteena käyttämiskielto

Yleissopimuksen 15 artiklassa sitoudutaan huolehtimaan siitä, ettei mitään lausumaa, joka todetaan kidutuksella saaduksi, käytetä todisteena oikeudellisessa menettelyssä.

Tässä suhteessa yleissopimuksen ratifioiminen ei edellytä lainmuutoksia, koska Suomen lainsäädäntö ja oikeuskäytäntö täyttävät yleissopimuksen vaatimukset jo nykyisellään. Jos jotain lausumaa väitettäisiin kiduttamalla saaduksi, tuomioistuimien voisi lähes aina oikeudenkäynnissä selvittää kiistanalaisen lausuman antamistavan ja oikean sisällön välittömästi lausuman antajan itsensä kanssa. Lausuman antaja voisi tällöin painostuksesta vapaana ilmoittaa, mikä asiassa on totta. Jos tämä ei jostain syystä olisi mahdollista, johtaisivat normaalit todisteiden harkinnassa noudatettavat periaatteet silti siihen lopputulokseen, ettei kiduttamalla saaduksi todettua ja tämän vuoksi kiistettyä lausumaa otettaisi todisteena huomioon. Sitä ei voitaisi pitää totuuden mukaisena.

Nykyinen käytäntö siis tosiasiallisesti estää kiduttamiseen perustuvan todistelun. Todisteena käyttämiskieltoa ei tarvita myöskään viranomaisten toimien kontrolloimiseen, koska virkavastuujärjestelmä huolehtii siitä riittävän hyvin.

Valittuun ratkaisuun on vaikuttanut myös se periaatteellinen kanta, että todisteena käyttä-

miskiellot eivät sovi vapaaseen todisteluun perustuvaan järjestelmäämme. Esillä olleen kaltaisen kiellon voisi vaikuttaa todisteluun tarkoitettua laajemminkin.

2. Esityksen valmistelu ja sen vaikutukset

Esitys on valmisteltu virkatyönä oikeusministeriössä. Sen perusteena olleesta esitysluonnoksesta pyydettiin lausunto 39 viranomaiselta ja järjestöltä. Lausunnoista on laadittu oikeusministeriössä 26 päivänä kesäkuuta 1987 päivätty yhteenveto.

Launnolla olleessa luonnoksessa ehdotettiin, että rikoslain 25 lukuun lisättäisiin uusi, kidutusta koskeva tunnusmerkistö. Lausunkierroksen päätyttyä valmistui rikoslakiprojektissa henkeen ja terveyteen kohdistuvia rikoksia koskevien säännösten uudistamista valmistelevan työryhmän mietintö. Tällöin havaittiin, että työryhmän ehdotukset tekisivät toteutessaan kidutusta koskevan erityissäännöksen tarpeettomaksi. Tämän vuoksi oikeusministeriössä päädyttiin ehdottamaan tämän esityksen mukaista ratkaisua, jossa rikoslakiin tehtäisiin tässä vaiheessa vain ne vähimmäismuutokset, joita yleissopimuksen ratifiointi edellyttää.

Tapaan, jolla yleissopimuksen vaatimat muutokset ehdotetaan teknisesti toteutettaviksi, on vaikuttanut se, että sekä rikoslain alueellista soveltamisalaa koskeva 1 luku että pahoinpitelyrikokset sisältävä 21 luku kuuluvat rikoslain kokonaisuudistuksen suunniteltuun toiseen vaiheeseen. Tämän hetkisten suunnitelmien mukaan toisen vaiheen uudistusehdotukset olisi tarkoitus antaa eduskunnalle vuoden 1990 kuluessa. Tämän vuoksi ei tässä vaiheessa ole järkevää tehdä rikoslakiin suurempia muutoksia kuin yleissopimuksen ratifioiminen välttämättä edellyttää. Yksinkertaisinta on säätää pahoinpitelyn perustekomuodon yritys rangaistavaksi sekä lisätä ne rikostyytit, joina yleissopimuksessa tarkoitettu kidutus voisi Suomessa tulla rangaistavaksi, rikoslain 1 luvun 3 §:n 2 momentin luetteloon. Tällöin Suomen rikoslain soveltamisala kidutuksena rangaistavissa rikoksissa määräytyisi niin sanotun universaali-periaatteen mukaisesti.

Esitys liittyy hallituksen eduskunnalle samanaikaisesti antamaan esitykseen kidutuksen ja muun julman, epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen vastaisen yleis-

sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

Esityksellä ei ole mainittavia organisatorisia tai taloudellisia vaikutuksia.

YSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

1 luvun 3 §. Koska kidutus on yleissopimuksessa määritetty rikokseksi, jota koskevat soveltamisalasäännökset tulisivat osaksi poikkeamaan rikoslain yleistä soveltamisalaa koskevaasta järjestelystä, rikoslain 1 luvun säännöksiä olisi muutettava yleissopimuksen vaatimuksia vastaaviksi.

Jotta kidutukseen Suomen ulkopuolella syylistynyt ulkomaalainen voitaisiin aina tuomita Suomen lain mukaan silloinkin, kun hänen tekemänsä rikos ei ole tekopaikan lain mukaan rangaistava, rikoslain 1 luvun 3 §:n 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi uusi 2 a kohta, joka koskisi yleissopimuksen mukaan kidutuksena pidettäviä tekoja. Tällöin täytyisi yleissopimuksen 5 artiklassa asetettu vaatimus.

Pahoinpitelyn, törkeän pahoinpitelyn ja näiden yrityksen lisäksi lainkohta koskisi muita yleissopimuksessa tarkoitettuna kidutuksena pidettäviä rikoksia. Tällaisia muita rikoksia voisivat olla eräät rikoslain 21 luvussa tarkoitettut teot, esimerkiksi vaaran aiheuttaminen (12 §). Kidutus voisi ilmetä myös siveellisyysrikkoksena (20 luku) rangaistavana tekona. Kysymykseen tulevat myös eräät 25 luvussa tarkoitettut teot, kuten laitton vangitseminen (9 §), panttivangin ottaminen (9 a §), pakottaminen (12 §) ja laitton uhkaus (13 §).

Jotta suomalaisten tuomioistuinten toimivalta ulottuisi myös ehdotetussa rikoslain 1 luvun

3 §:n 2 momentin 2 a kohdassa tarkoitettuihin muihin kuin pahoinpitelyrikoksiin, täytyisi rikoksen täyttää yleissopimuksen 1 artiklan mukaisen kidutuksen tunnusmerkit. Näin ollen esimerkiksi laittoman vangitsemisen tulisi jo sellaisenaan aiheuttaa uhrille yleissopimuksen 1 artiklassa tarkoitettua kovaa kipua tai vakavaa ruumiillista tai henkistä kärsimystä, jotta laitton vangitseminen olisi 1 luvun 3 §:n 2 momentissa tarkoitettua kiduttamista ja siis sanotussa momentissa mainitulla tavalla Suomessa rangaistavaa.

21 luvun 5 §. Yleissopimuksen kannalta keskeisimmät, pahoinpitelyä koskevat, rikossäännökset eivät nekään vastaa sopimuksen sisältöä siksi, että pahoinpitelyn perustekomuodon yritys ei ole rangaistava. Tämän korjaamiseksi ehdotetaan 5 §:ään lisättäväksi uusi 3 momentti, jossa pahoinpitelyn yritys säädettäisiin rangaistavaksi. Yrityksen rangaistavuus koskisi sekä 5 §:n 1 momentin että 2 momentin mukaisen pahoinpitelyn yritystä.

2. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

rikoslain 1 luvun 3 §:n ja 21 luvun 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti lisätään rikoslain 1 luvun 3 §:n 2 momenttiin, sellaisena kuin se on muutettuna 20 päivänä joulukuuta 1974 ja 14 päivänä tammikuuta 1983 annetuilla laeilla (987/74 ja 46/83), uusi 2 a kohta ja 21 luvun 5 §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna 14 päivänä heinäkuuta 1969 ja 16 päivänä toukokuuta 1975 annetuilla laeilla (491/69 ja 320/75), uusi 3 momentti seuraavasti:

1 luku

Suomen rikosoikeuden soveltamisalasta

3 §

Sen estämättä, mitä edellä 1 momentissa on säädetty, voidaan ulkomaalainen tuomita Suomen lain mukaan silloinkin, kun hänen tekemänsä rikos ei ole tekopaikan lain mukaan rangaistava, jos rikos on:

2 a) sellainen pahoinpitely, törkeä pahoinpitely, niiden yritys tai muu rikos, jota on pidettävä Yhdistyneiden Kansakuntien 10 päivänä joulukuuta 1984 hyväksymässä kidutuk-

sen ja muun julman, epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen vastaisessa yleissopimuksessa tarkoitettuna kidutuksena,

21 luku

Henkeen ja terveyteen kohdistuvista rikoksista

5 §

Yritys on rangaistava.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 198 .

Helsingissä 23 päivänä maaliskuuta 1989

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Oikeusministeri *Matti Louekoski*